

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ผู้ป่วยโรคปวดกล้ามเนื้อ และ โครงร่างทั่วไปที่มารับบริการศูนย์บริการสาธารณสุข เทศบาลเมืองลำพูน จำนวน 2,141 คน เป็นผู้ป่วยที่เลือกรับบริการนวดแผนไทย ที่คลินิกแพทย์แผนไทยประยุกต์ จำนวน 614 คน คิดเป็นร้อยละ 28.68 และผู้ป่วยที่ไม่รับบริการนวดแผนไทย แต่เลือกที่จะรักษาด้วยวิธีทางการแพทย์แผนปัจจุบัน ที่ศูนย์บริการสาธารณสุข เทศบาลเมืองลำพูนเพียงอย่างเดียว จำนวน 1,527 คน ร้อยละ 71.32

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้ ได้กำหนดตามเกณฑ์ร้อยละของประชากร ถ้าขนาดของประชากรเป็นหลักพัน ให้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 10 - 15 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540) ดังนั้นจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 2,141 คน จึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้ทั้งหมดจำนวน 280 คน ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มารับบริการที่ศูนย์บริการสาธารณสุข เทศบาลเมืองลำพูนในวันจันทร์-เสาร์ ช่วงเวลาตั้งแต่ 09.00 - 18.00 น. เป็นผู้ป่วยที่เลือกรับบริการนวดแผนไทย 110 คนและผู้ป่วยที่ไม่เลือกรับบริการนวดแผนไทย 170 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นเอง โดยถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรับบริการนวดแผนไทยของผู้ป่วยโรคปวดกล้ามเนื้อและ โครงร่างทั่วไป ที่มารับบริการศูนย์บริการสาธารณสุข เทศบาลเมืองลำพูน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรับ หรือไม่รับบริการนวดแผนไทย ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ความเพียงพอของรายได้ แหล่งที่มาของรายได้ สิทธิในการรักษาพยาบาล การเจ็บป่วยและการรักษา

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรับหรือไม่รับบริการนวดแผนไทยของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรับหรือไม่รับบริการนวดแผนไทยของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการนวดแผนไทยของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อคำถามที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลและปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรับหรือไม่รับบริการนวดแผนไทย ตอนที่ 1 ลักษณะคำตอบจะมีตัวเลือกให้เลือกตอบ ข้อคำถามที่เกี่ยวกับความคิดเห็นด้านปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรับหรือไม่รับบริการนวดแผนไทยของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อ ใช้มาตรวัดแบบ Likert ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 4 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยน้อยและเห็นด้วยน้อยที่สุด ให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว ส่วนความรู้ด้านนวดแผนไทยจะมีตัวเลือกให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว คือ ให้เลือกตอบเป็นถูกและผิด

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ความคิดเห็น

เชิงบวก

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ	4
เห็นด้วยมาก	ให้คะแนนเท่ากับ	3
เห็นด้วยน้อย	ให้คะแนนเท่ากับ	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ	1

เชิงลบ

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ	1
เห็นด้วยมาก	ให้คะแนนเท่ากับ	2
เห็นด้วยน้อย	ให้คะแนนเท่ากับ	3
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ	4

ความรู้

ถูก	ให้คะแนนเท่ากับ	1
ผิด	ให้คะแนนเท่ากับ	0

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการหาความตรงตามเนื้อหา (Content validity) และการหาความเที่ยง (Reliability) คือ

1. การหาความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ศึกษานำแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และเชี่ยวชาญทางด้านนวดแผนไทย ตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา คือ ความสอดคล้องหรือความครอบคลุมเนื้อหาสาระและวัดได้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่กำหนดรวมทั้งความถูกต้องของภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2. การหาค่าความเที่ยง (Reliability) ผู้ศึกษานำแบบสอบถามทั้งหมดไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ป่วยโรคปวดกล้ามเนื้อและโครงร่างทั่วไป ในพื้นที่อื่นที่มีลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่างใกล้เคียงกับที่ศึกษา โดยทดลองเก็บข้อมูลที่โรงพยาบาลเทศบาลนครเชียงใหม่และศูนย์แพทย์แผนไทย เทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 30 คนและนำผลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามฉบับนี้เท่ากับ 0.85

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ให้ข้อมูลแก่กลุ่มตัวอย่าง โดยอธิบายวัตถุประสงค์ในการศึกษา ลักษณะของแบบสอบถาม พร้อมเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับการศึกษา ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างสามารถถอนตัวออกจากการศึกษาได้ โดยไม่มีผลกระทบใดๆ ข้อมูลที่ได้จะเก็บเป็นความลับและเผยแพร่เพียงผลการศึกษาในภาพรวมเท่านั้น หลังจากอธิบายโดยละเอียดแล้ว ผู้ศึกษาจะขอเก็บข้อมูลเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่มีความพร้อมและผู้ที่ยินยอมตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจะต้องเป็นผู้ที่อ่านออกเขียนได้ ไม่มีความบกพร่องด้านการสื่อสาร ไม่เป็นผู้ที่มีโรคตรงตามข้อห้ามในการนวด ได้แก่ มีไข้สูงเกิน 38.5 องศาเซลเซียส เป็นโรคติดต่อร้ายแรง เช่น วัณโรค ไวรัสตับอักเสบ อีสุกอีใส เริม งูสวัด โรคทางผิวหนัง ผู้มีประวัติความดันโลหิตสูง หญิงมีครรภ์ สตรีขณะมีประจำเดือนวันแรกร่วมกับมีอาการไข้ปวดศีรษะ มีการอักเสบจากบาดแผล เป็นต้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเตรียมก่อนการเก็บข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังนี้
 - 1.1 ประสานงานขอความร่วมมือคลินิกแพทย์แผนไทยประยุกต์และศูนย์บริการสาธารณสุข เทศบาลเมืองลำพูน พร้อมกับชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้
 - 1.2 ผู้ศึกษามีการประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มตัวอย่างทราบ
2. การเตรียมเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม
 - 2.1 ทำความเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายของคำถามในแบบสอบถามแต่ละข้อ
 - 2.2 การตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
 - 2.3 ขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามและชี้แจงวัตถุประสงค์ให้กลุ่มตัวอย่างทราบ
3. ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
 - 3.1 เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่มีความสมัครใจ
 - 3.2 กลุ่มตัวอย่างจะต้องเป็นผู้ที่อ่านออกเขียนได้ ไม่มีความบกพร่องด้านการสื่อสาร และไม่เป็นโรคที่ตรงตามข้อห้ามในการรับบริการนวดแผนไทย
4. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
5. รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล

1. วิเคราะห์ข้อมูลและทำการประมวลผลแบบสอบถามในแต่ละส่วน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics)

ส่วนที่ 1 ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล การเจ็บป่วยและการรักษา ใช้สถิติหาค่าความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรับหรือไม่รับบริการนวดแผนไทย ใช้สถิติหาค่าความถี่และร้อยละ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรับหรือไม่รับบริการนวดแผนไทย ใช้สถิติหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และกำหนดวิธีการแปลคะแนนจากแบบสอบถาม โดยอ้างอิงเกณฑ์การวัด

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการนวดแผนไทย ใช้สถิติหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและกำหนดวิธีการแปลคะแนนจากแบบสอบถาม โดยอ้างอิงเกณฑ์การวัด

2. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆกับการเลือกรับหรือไม่รับบริการนวดแผนไทยของผู้ป่วยโรคปวดกล้ามเนื้อและโครงร่างทั่วไป วิเคราะห์ด้วยสถิติ Chi-square และหาทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นด้านปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการเลือกรับหรือไม่รับบริการนวดแผนไทยของผู้ป่วยโรคปวดกล้ามเนื้อและโครงร่างทั่วไป วิเคราะห์ด้วย Logistic Regression

การแปลผลคะแนน

ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรับหรือไม่รับบริการนวดแผนไทย

ระดับความคิดเห็นของผู้ป่วยโรคปวดกล้ามเนื้อและโครงร่างทั่วไปเกี่ยวกับการนวดแผนไทย ซึ่งได้กำหนดแบ่งช่วงออกเป็น 4 ช่วง ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยน้อยและเห็นด้วยน้อยที่สุด โดยใช้สูตรคำนวณดังนี้

การแบ่งเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยเพื่อแปลผลและอธิบายตัวแปร ใช้เกณฑ์ของ Best, 1977 (ภรภัทร อิมโอรุ, 2550) โดยใช้ค่าคะแนนสูงสุดลบด้วยค่าคะแนนต่ำสุดและหารด้วยระดับการวัด โดยแบ่งเป็น 4 ระดับ ตามช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{ระดับการวัด}} = \frac{4 - 1}{4} = 0.75$
ค่าเฉลี่ย 3.25 - 4.00 เห็นด้วยมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.24 เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย 1.76 - 2.49 เห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.75 เห็นด้วยน้อยที่สุด

เมื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นด้านปัจจัยต่างๆกับการเลือกรับหรือไม่รับบริการ ได้แบ่งเป็น 2 ระดับ ตามช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{ระดับการวัด}} = \frac{4 - 1}{2} = 1.50$
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 4.00 เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 2.50 เห็นด้วยน้อย

ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ด้านนวดแผนไทย

เกณฑ์การแปลความหมาย แปลผลโดยใช้เกณฑ์การแบ่งระดับชั้นคะแนนแบบเกณฑ์อ้างอิงตามหลักการ Learning for Mastery ของ Bloom, 1971 (ภรภัทร อิมโอสู, 2550) ในการศึกษาครั้งนี้มีข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้เรื่องการนวดแผนไทยทั้งหมด 15 ข้อ คิดเป็นคะแนนระหว่าง 0 – 15 คะแนน ดังนั้นจึงใช้เกณฑ์การแปลผลความรู้ออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ความรู้ระดับมาก	คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80	ช่วงคะแนนมากกว่า 11 - 15 คะแนน
ความรู้ระดับปานกลาง	คะแนนร้อยละ 60 - 79	ช่วงคะแนนตั้งแต่ 9 - 11 คะแนน
ความรู้ระดับน้อย	คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 59	ช่วงคะแนนต่ำกว่า 8 คะแนน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved